

Dosarul nr.2rac-113/19

prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Central, (Jud: V. Belous)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Jud: A. Gheoghieș, A. Corcenco, D. Stănilă)

ÎNCHEIERE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură împotriva Gospodăriei Țărănești „Cernopol Oleg” cu privire la încasarea subvenției acordate, dobânzii de întârziere, penalității și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 1 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul depus de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură și s-a menținut hotărârea din 29 iunie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central,

constată:

La 28 iunie 2017, Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură a depus cerere de chemare în judecată împotriva Gospodăriei Țărănești „Cernopol Oleg” cu privire la rambursarea subvenției acordate, încasarea dobânzii de întârziere, penalității și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, în temeiul contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 2013 din 16 septembrie 2013, Gospodăria Țărănească „Cernopol Oleg” a beneficiat de o subvenție în mărime de 710 000 lei, pentru investiții în construcția a 37 module de sere, cu suprafața totală de 9479 m², conform Măsurii 4 din Regulamentul de subvenționare pentru anul 2013 „Stimularea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat”.

Astfel reclamantul a menționat că, la 17 iunie 2016, în scopul verificării respectării prevederilor contractuale și utilizării după destinație a obiectelor investiției, reprezentanții Secției teritoriale Florești a Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, au efectuat un control la locul investiției Gospodăriei Țărănești „Cernopol Oleg” în satul Egoreni, raionul Soroca, unde au constatat existența numai a 26 sere din totalul de 37 sere subvenționate, care nu erau în stare lucrativă, întrucât terenul era îmburuientat.

Reclamantul a notat că Oleg Cernopolc a informat reprezentanții Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, că demontează serele și le instalează pe un alt teren ce-i aparține cu drept de proprietate în nemijlocită apropiere de sursa de apă.

Ulterior, la 20 martie 2017, Direcția Inspecție și control în teren a Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, a efectuat noi verificări, unde a constatat că Gospodăria Țărănească „Cernopol Oleg” a transferat serele de pe terenul inițial, pe terenul cu numărul cadastral XXXXX, cu suprafața de 1,54 ha, care aparține cu drept de proprietate lui Oleg Tonofa și pe terenul cu numărul cadastral XXXXX, cu suprafața de 1,54 ha, ce aparține cu drept de proprietate Stelei Găină și Andrei Găină.

Conform pct. 2.1 a contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 2013 din 16 septembrie 2013 încheiat între Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură în calitate de autoritate contractantă și Gospodăria Țărănească „Cernopol Oleg” în calitate de beneficiar se prevede că beneficiarul este obligat: să asigure utilizarea la destinație a investiției pentru care se solicită acordarea sprijinului financiar; să respecte condițiile de întreținere a obiectivului investiției, în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat, în vederea asigurării protecției mediului, sănătății animalelor și plantelor; să nu admită înstrăinarea sub nici o formă a investiției pentru care se acordă sprijin financiar, în perioadele de timp stabilite, din momentul semnării contractului; să respecte pe durata contractului, condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar; să informeze autoritatea contractată fără întârziere, într-un termen de cel mult 10 zile, despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului; să notifice autoritatea contractantă la apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției supuse subvenției.

Reclamantul a specificat că potrivit pct. 4.4 din contractul enunțat mai sus, în cazul în care pe parcursul valabilității contractului, se constată că investiția pentru care s-a acordat sprijin financiar a fost înstrăinată, beneficiarul este obligat să restituie subvenția recepționată.

La 13 iunie 2017, Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură a expediat în adresa pârâtului somație, prin care a declarat rezoluțiunea contractului de acordare a sprijinului financiar și a solicitat restituirea subvenției acordate, însă somația a fost returnată cu indicația factorului poștal „plecat”.

Reclamantul a considerat că în cazul încălcării contractului de acordare a sprijinului financiar, beneficiarului i se va calcula dobânzi de întârziere în conformitate cu prevederile art. 585 și 619 Cod civil, precum și penalitatea în mărime de 0,01%.

Totodată reclamantul a invocat că în corespundere cu pct. 47 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152 din 26 februarie 2013, beneficiarul de subvenție destinată compensării costului modulelor de sere, echipamentului, utilajului, materialului de acoperire și de construcție pentru sere, solarii, tuneluri nu este în drept să înstrăineze timp de 3 ani obiectul subvenționării. În caz de înstrăinare, beneficiarul este obligat să restituie suma subvenției.

Prin urmare, reclamantul a indicat că Gospodăria Țărănească „Cernopol Oleg” a încălcat prevederile pct. 47 din Regulamentul enunțat, deoarece în perioada de valabilitate a contractului de acordare a sprijinului financiar, serele au fost transferate de pe teritoriul beneficiarului de subvenții pe un teritoriu ce aparține cu drept de proprietate unei persoane terțe.

Astfel, reclamantul a accentuat că Gospodăria Țărănească „Cernopol Oleg” nu a înștiințat autoritatea contractantă despre circumstanțe ce ar împiedica executarea corespunzătoare a contractului și nici nu a adus la cunoștință despre anumite modificări în realizarea adecvată a investiției.

Reclamantul Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură a solicitat încasarea din contul Gospodăriei Țărănești „Cernopol Oleg” în beneficiul său a subvenției acordate în sumă de 710 000 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 134 160,82 lei, penalității în sumă de 26 554 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 29 iunie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul Central, acțiunea depusă de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d.163-166).

Prin decizia din 1 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul depus de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, fiind menținută hotărârea din 29 iunie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul Central (f.d. 201-212).

Pentru a hotărî astfel, instanțele de judecată au reținut că termenul de valabilitate a contractului de acordare a sprijinului financiar încheiat între Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură și Gospodăriei Țărănești „Cernopol Oleg” 16 septembrie 2013 a avut loc în perioada 16 septembrie 2013 – 16 septembrie 2016. Totodată instanțele au stabilit că conform contractului de vânzare- cumpărare din 1 martie 2017, Oleg Cernopolc în calitate de vânzător a vândut, iar Andrei Găină în calitate de cumpărător a cumpărat terenul cu nr. cadastral XXXXX. Prin urmare instanțele au concluzionat obiectul investiției nu a fost înstrăinat în interiorul termenului de valabilitate a contractului de acordare a sprijinului financiar.

Suplimentar, instanțele au indicat că terenul cu nr. cadastral nr. XXXXX, care a aparținut lui Oleg Cernopolc, cu adevărat la 18 aprilie 2014 a fost înstrăinat lui Oleg Tonofa, însă nu există confirmare că pe terenul dat, la momentul înstrăinării, s-ar fi regăsit serele lui Oleg Cernopolc.

La 18 decembrie 2018, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 213).

La 24 ianuarie 2019, Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, a depus recurs împotriva deciziei din 1 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei cu pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Recurentul Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Astfel recurentul a menționat că instanțele de judecată au aplicat eronat prevederile pct. 138 al Regulamentului privind modul de repartizare a mijloacelor

fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152 din 26 februarie 2013, care prevede că inspecțiile suplimentare se efectuează de angajații Direcției inspecției și control pe teren și reprezentanții ai secțiilor/serviciilor teritoriale ale Agenției. Prin urmare recurentul a accentuat că persoana care a efectuat controlul era angajat al Secției Teritoriale Florești a Agenției și este împuternicită prin lege de a efectua controale.

Recurentul a notat că decizia instanței de apel este una nemotivată, iar probele au fost examinate arbitrar, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil.

La 8 februarie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Gospodăriei Țărănești „Cernopol Oleg” informându-o că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La data stabilită pentru examinarea cauzei, Gospodăria Țărănească „Cernopol Oleg” nu a înaintat referință la cererea de recurs depusă de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, din următoarele motive.

Astfel, potrivit art. 430 din Codul de procedură civilă, sânt în drept să declare recurs: a) părțile și alți participanți la proces; b) martorul, expertul, specialistul, interpretul și reprezentantul, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

În completare la acest articol, legislatorul a prevăzut în art. 437 alin. (3) din CPC că, în cazul când recursul este declarat prin reprezentant, la cererea de recurs se anexează și documentul, legalizat în modul stabilit, care atestă împuternicirile acestuia dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

În legătură cu dispozițiile de drept citate supra și în urma audierii raportului verbal al judecătorului raportor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. c) CPC, pentru considerentele ce succed.

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6. (a se vedea, *inter alia*, *Erik ØVLISEN v. Danemarca*, 30 august 2006, sau *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, 13 ianuarie 2009, § 24)

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *inter alia*, *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, § 32)

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, printre altele, *Golder v. the United Kingdom*, hotărâre din 21 ianuarie 1975, Seria A nr. 18, p. 16-18, §§ 34

in fine și 35-36; *Z and Others v. the United Kingdom* [GC], nr. 29392/95, §§ 91-93, ECHR 2001-V; și *Kreuz v. Poland*, nr. 28249/95, § 52, ECHR 2001-VI).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others v. the United Kingdom*, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72).

Prin urmare, în conformitate cu art. 433 lit. c) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare. Iar, reieșind din esența art. 437 alin. (3) din CPC, în situația în care persoana abilitată cu dreptul de a declara o cerere de recurs este reprezentată de o altă persoană, este obligatoriu de a atașa un document, care confirmă împuternicirile acestuia dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

În același context, art. 75 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, prevede că procesele persoanelor juridice se susțin în instanță de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiaari. Așadar, conducătorul organizației își confirmă împuternicirile prin documentele prezentate în judecată ce atestă funcția sau calitatea lui de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire.

Ansamblul acestor norme de drept urmăresc scopul legitim al protecției intereselor legale ale persoanei reprezentate, întrucât, în conformitate cu art. 75 alin. (4) din CPC, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpa reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Din conținutul cererii de recurs declarate de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, instanța de judecată reține că agenția recurentă a fost reprezentată de Oleg Calineac, care a semnat propriu – zis cererea supusă examinării. (f. d. 222-226)

Mai mult ca atât, la examinarea cauzei în prima instanță, Oleg Calineac a prezentat poziția agenției recurente și a depus cererea de apel nemotivată în interesele Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură.

La acest capitol, potrivit procurilor nr. 33 și 51 din 9 ianuarie 2017 și respectiv 10 august 2017, se observă că Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, a împuternicit pe angajatul în funcție de specialist al secției juridice, Oleg Calineac, cu dreptul de a exercita, în numele acesteia, în instanțele de judecată de jurisdicție comună și cele specializate de toate nivelurile, toate actele juridice, materiale și

procedurale, inclusiv și de a ataca hotărârea judecătorească, precum și alte drepturi și obligații ce-i revin unei părți în proces (20-21, 81).

În plus, din analiza actului juridic invocat mai sus, rezultă că valabilitatea acestora se întinde pentru perioadă de un an de la data încheierii. Deci, în mod evident, procura nr. 33 din 9 ianuarie 2017 a fost eliberată reprezentantului, Oleg Calineac, până la 10 ianuarie 2018, iar procura nr. 81 din 10 august 2017 a fost eliberată aceluiași reprezentat până la 11 august 2018.

Cu toate acestea, după expirarea termenului indicat în procurile enunțate, și anume, la 24 ianuarie 2019, Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, prin intermediul Oleg Calineac a declarat recurs împotriva deciziei din 1 noiembrie a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii. Suplimentar din cercetarea cererii depuse, se observă că nu a fost anexată o altă procură de către reprezentantul recurentului.

Din această perspectivă, instanța de judecată a stabilit cu certitudine că la această etapă recursul declarat de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură este depus de către o persoană care nu este în drept să-l declare, iar, sub sancțiunea art. 433 lit. c) din CPC, urmează a fi respins ca inadmisibil.

Astfel, având în vedere circumstanțele determinate supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură a fost înaintat de persoana care nu era în drept să-l depună, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. c) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan